

Domnului prof.univ.dr. Valer DORNEANU
PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

Subsemnata Vasilica-Viorica DĂNCILĂ, în calitate de Prim-Ministru, în temeiul dispozițiilor art. 146 lit. e) din Constituția României, republicată și ale art. 34 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, formulez prezenta

CERERE

de soluționare a conflictului juridic de natură constituțională

între Ministrul Justiției, pe de o parte, și Președintele României, pe de altă parte, conflict determinat de refuzul Președintelui României, de a da curs cererii de revocare din funcție a procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, domnul Augustin Lazăr, cerere formulată de Ministrul Justiției, domnul Tudorel Toader.

I. Considerații privind situația care a generat formularea cererii

1. Noțiunea de conflict juridic de natură constituțională, astfel cum a fost explicată și dezvoltată în jurisprudența Curții Constituționale a României

În ceea ce privește **noțiunea de conflict juridic de natură constituțională dintre autorități publice**, Curtea Constituțională a statuat, prin Decizia nr.53 din 28 ianuarie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.144 din 17 februarie 2005, că acesta presupune „*acte sau acțiuni concrete prin care o autoritate sau mai multe își arogă puteri, atribuții sau competențe, care, potrivit Constituției, aparțin altor autorități publice, ori omisiunea unor autorități publice, constând în declinarea competenței sau în refuzul de a îndeplini anumite acte care intră în obligațiile lor*”. De asemenea, prin Decizia nr.97 din 7 februarie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.169 din 5 martie 2008, Curtea a reținut:

„Conflictul juridic de natură constituțională există între două sau mai multe autorități și poate privi conținutul ori întinderea atribuțiilor lor decurgând din Constituție, ceea ce înseamnă că acestea sunt conflicte de competență, pozitive sau negative, și care pot crea blocaje instituționale.” Curtea a mai statuat că textul art.146 lit. e) din Constituție „stabilește competența Curții de a soluționa în fond orice conflict juridic de natură constituțională ivit între autoritățile publice, iar nu numai conflictele de competență născute între acestea”¹. “Prin urmare (...) conflictele juridice de natură constituțională nu se limitează numai la conflictele de competență, pozitive sau negative, care ar putea crea blocaje instituționale, ci vizează orice situații juridice conflictuale a căror naștere rezidă în mod direct în textul Constituției.” - Decizia Curții Constituționale nr.901 din 17 iunie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.503 din 21 iulie 2009.

Cu privire la calitatea de parte a ministrului justiției într-un conflict juridic de natură constituțională, în jurisprudența sa, Curtea Constituțională a reținut faptul că ministrul justiției poate fi parte într-un conflict juridic de natură constituțională atât ca reprezentant al ministerului pe care îl conduce, cât și distinct, în măsura în care există reglementată în sarcina sa o atribuție/competență constituțională specială și expresă, care nu are legătură cu competența generală a Guvernului, autoritatea ministrului justiției asupra activității desfășurate de către procurori constituind o atribuție/competență proprie acestuia, iar nu o atribuție/competență constituțională proprie a Guvernului.²

¹ Decizia nr. 270 din 10 martie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 290 din 15 aprilie 2008

² “62. (...) Curtea constată că ministrul justiției poate fi parte într-un conflict juridic de natură constituțională atât ca reprezentant al ministerului pe care îl conduce pentru aspecte ce vizează competența generală a Guvernului, cât și distinct, în măsura în care există reglementată în sarcina sa o atribuție/competență constituțională specială și expresă, care nu are legătură cu competența generală a Guvernului, precum în cazul de față. Așadar, autoritatea ministrului justiției asupra activității desfășurate de către procurori este o atribuție/competență proprie acestuia, și nu o atribuție/competență constituțională proprie a Guvernului. Faptul că, pentru actele ministrului justiției, Guvernul răspunde politic în fața Parlamentului [a se vedea mutatis mutandis situația contrasemnării decretelor președintelui României de către prim-ministru în privința conferirii unor decorații - Decizia nr. 285 din 21 mai 2014] nu înseamnă că ministrul justiției exercită o competență specifică Guvernului, ci reprezintă un aspect al controlului parlamentar asupra Guvernului. Prin urmare, ministrul justiției, în temeiul art. 132 alin. (1) din Constituție, își exercită o atribuție proprie în procesul de revocare a procurorului-șef al Direcției Naționale Anticorupție, ceea ce duce la concluzia irefragabilă că ministrul justiției este parte în acest conflict, și nu Guvernul sau Ministerul Justiției, drept pentru care Curtea urmează a reține spre analiză cererea principală, cea subsidiară rămânând fără obiect.”

2. Circumstanțele cauzei

În data de 24.10.2018, ministrul justiției a declanșat procedura de revocare din funcția de procuror general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, în temeiul art. 54 alin. (4) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, la baza acestei decizii stând Raportul privind activitatea managerială a procurorului general al României, domnul Augustin LAZĂR.

Astfel, prin adresa nr. 91708/24.10.2018, înregistrată la Consiliul Superior al Magistraturii sub nr. 21663/25.10.2019, ministrul justiției a înaintat Secției pentru procurori, în vederea avizării, propunerea de revocare din funcție a domnului procuror general Augustin LAZĂR, însoțită de Raportul privind activitatea managerială.

Totodată, prin adresa nr. 91.708/24.10.2018, înregistrată la Administrația Prezidențială sub nr. 8.100 din 25.10.2018, ministrul justiției a transmis Președintelui României, în temeiul art. 54 alin. (4) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, Raportul privind activitatea managerială de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, cu propunerea de revocare din funcție a domnului procuror general Augustin LAZĂR.

La data de 19.11.2018, Consiliul Superior al Magistraturii - Secția pentru procurori a emis avizul privind propunerea de revocare, materializat prin Hotărârea nr. 701 din 19 noiembrie 2018, prin care a avizat negativ propunerea ministrului justiției de revocare a domnului Augustin LAZĂR din funcția de procuror general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

În motivarea avizului negativ adoptat, Consiliul Superior al Magistraturii – Secția pentru procurori a reținut următoarele:

- în procedura de evaluare, ministrul justiției ar fi procedat la o evaluarea personală, care nu a respectat dispozițiile legale în vigoare, standardele internaționale și naționale în materia activității Ministerului Public și care contravine direcției jurisprudențiale conturate atât de organismele internaționale cât și de Curtea Constituțională a României;

- Secția pentru procurori constată faptul că legiuitorul constituant a ales să stabilească în cuprinsul art. 132 din Constituție exercitarea activității procurorilor sub autoritatea ministrului justiției, și nu sub controlul acestuia, singura formă de control admisibilă fiind cea a controlului

ierarhic, astfel că evaluarea activității acestora nu s-ar realiza decât prin intermediul unor persoane care să îndeplinească același tip de activitate precum cea analizată. Pentru aceste motive art. 69 alin. (1) din Legea nr. 304/2004 stabilește că *“Ministrul justiției, când consideră necesar, din proprie inițiativă sau la cererea Secției pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii, exercită controlul asupra procurorilor, prin procurori anume desemnați de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sau, după caz, de procurorul-șef al Direcției Naționale Anticorupție, de procurorul-șef al Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism ori de ministrul justiției”*, iar alin. (2) al aceluiași text normativ prevede: *“Controlul constă în verificarea eficienței manageriale, a modului în care procurorii își îndeplinesc atribuțiile de serviciu și în care se desfășoară raporturile de serviciu cu justițiabilii și cu celelalte persoane implicate în lucrările de competența parchetelor. Controlul nu poate viza măsurile dispuse de procuror în cursul urmăririi penale și soluțiile adoptate.”*

“Astfel, pe de o parte, controlul este efectuat prin intermediul unor persoane care exercită același tip de activitate ca și subiectul evaluării, aspect relevant atât din punct de vedere instituțional, cât și concret, întrucât doar o persoană care face parte din aceeași instituție poate cunoaște rigorile activității de evaluare, a respectării exigențelor normative și a analizei concrete a criteriilor prevăzute de art. 51 din Legea nr. 303/2004, iar pe de altă parte, există astfel garanția depolitizării unei propuneri de revocare din funcție, ulterioară controlului efectuat, având în vedere că persoanele care îndeplinesc acest rol fac parte din Ministerul Public și îndeplinesc aceleași standarde de echidistanță față de puterea executivă. În acest mod, autoritatea ministrului justiției prevăzută de art. 132 din Constituție nu și pierde esența, reprezentatul executivului fiind în continuare cel care poate formula propunerea de revocare, precum și cel care dispune efectuarea controlului, activitatea acestuia respectând însă condițiile de legalitate prevăzute de art. 69 din Legea nr. 304/2004 (...), precum și standardele internaționale reluate de Curtea Constituțională în ceea ce privește separarea activității Ministerului Public de autoritatea executivă.” - pag. 51 din Hotărârea Secției pentru procurori nr. 701/2018.

Secția pentru procurori a mai arătat că “în cuprinsul raportului de evaluare nu se precizează dacă pentru efectuarea controlului au fost desemnați procurori în acest sens, modalitatea de desemnare a acestora, rezultatul concret al verificărilor efectuate de aceștia, pentru ca, ulterior, ministrul

justiției, în temeiul art. 54 din Legea nr. 303/2004, să formuleze propunerea de revocare din funcție a procurorului general, având la bază un raport întocmit în condiții legale (...).”

Secția pentru procurori a apreciat că o altă cale legală de verificare a activității manageriale a procurorului general pe care ministrul justiției o are la îndemână este cea prin intermediul Inspecției Judiciare, în condițiile Legii nr. 317/2004; or, acest lucru s-a și realizat de fapt, iar verificarea activității Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție realizată în anul 2017 prin raportare la perioada 2016-2017, nu a relevat aspecte negative în ceea ce privește activitatea managerială a procurorului general.

Secția pentru procurori a considerat că propunerea ministrului justiției nu ar respecta condițiile de legalitate, astfel că, având în vedere și Recomandarea 1 din Raportul Comisiei către Parlamentul European și Consiliu privind progresele înregistrate de România în cadrul Mecanismului de cooperare și verificare, din ianuarie 2017, Avizul nr. 924/2018 al Comisiei de la Veneția, Raportul din cadrul Mecanismului de cooperare și verificare din 13.11.2018, precum și Decizia nr. 2/2012 a Curții Constituționale, a adoptat un aviz negativ.³

³ În legătură cu avizul emis de Secția pentru procurori, sunt de adus următoarele observații succinte:

- potrivit legii, propunerea ministrului justiției de revocare trebuie transmisă Consiliului Superior al Magistraturii - Secția pentru procurori, care emite un aviz consultativ, acesta fiind, astfel cum s-a reținut în jurisprudența Curții Constituționale, un reper pentru ministrul justiției în decizia sa de a-și susține în continuare propunerea de revocare;

- hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii - Secția pentru procurori, care are valoare consultativă, poate cuprinde considerații privind atât temeinicia, cât și legalitatea propunerii. **Președintele României, dată fiind competența sa, o poate valorifica, tot cu valoare consultativă, numai pe aspecte de legalitate a procedurii;**

- prevederile art. 51 din Legea nr. 303/2004 stabilesc o anumită metodologie a evaluării.

Astfel cum a constatat Curtea Constituțională prin Decizia nr. 358/2018:

“111. Ministrul justiției realizează această evaluare în conformitate cu art. 51 alin. (3) - (6) din Legea nr. 303/2004, potrivit căruia: (3) La verificarea organizării eficiente a activității vor fi avute în vedere, în principal, următoarele criterii: folosirea adecvată a resurselor umane și materiale, evaluarea necesităților, gestionarea situațiilor de criză, raportul resurse investite - rezultate obținute, gestionarea informațiilor, organizarea pregătirii și perfecționării profesionale și repartizarea sarcinilor în cadrul instanțelor sau parchetelor. (4) La verificarea comportamentului și comunicării vor fi avute în vedere, în principal, comportamentul și comunicarea cu judecătorii, procurorii, personalul auxiliar, justițiabilii, persoanele implicate în actul de justiție, alte instituții, mass-media, asigurarea accesului la informațiile de interes public din cadrul instanței sau parchetului și transparența actului de conducere. (5) La verificarea asumării responsabilității vor fi avute în vedere, în principal, îndeplinirea atribuțiilor prevăzute de lege și regulamente, implementarea strategiilor naționale și secvențiale în domeniul justiției și respectarea principiului distribuirii aleatorii sau, după caz, al repartizării pe criterii obiective a cauzelor. (6) La verificarea aptitudinilor manageriale vor fi avute în vedere, în principal, capacitatea de organizare, capacitatea rapidă de decizie, rezistența la stres, autoperfecționarea, capacitatea de

În data de 27.12.2018, prin corespondența nr. 2/91708/2018 adresată Președintelui României, ministrul justiției a învederat acestuia că ulterior transmiterii raportului de evaluare și a propunerii de revocare, fiind emis și avizul Consiliului Superior al Magistraturii - Secția pentru procurori, sunt îndeplinite toate condițiile cerute de lege pentru luarea unei decizii cu privire la propunerea de revocare din funcția de procuror general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a domnului Augustin LAZĂR.

În acest context, ministrul justiției a solicitat exercitarea de către Președintele României a competențele ce îi revin, în limitele trasate de Constituție, apreciindu-se faptul că sunt îndeplinite toate condițiile prevăzute de lege pentru aprobarea propunerii de revocare.

De asemenea, în cuprinsul corespondenței nr. 2/91708/2018 se aduc și precizări referitoare la preluarea în spațiul public a unor declarații ale Președintelui României vizând existența unui demers judiciar al procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, a cărui soluționare definitivă era așteptată pentru luarea unei decizii.

Astfel, menționăm faptul că, printr-o cerere formulată în contradictoriu cu Ministerul Justiției și ministrul justiției de către domnul Augustin LAZĂR, acesta a solicitat instanței să dispună suspendarea executării propunerii de revocare din funcția de procuror general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și a actelor care stau la baza emiterii acesteia, inclusiv a Raportului privind activitatea managerială a procurorului general.

Cauza a fost inițial înregistrată în data de 02.11.2018 la Curtea de Apel Alba - Iulia, sub nr. 580/57/2018, iar la termenul de judecată din 27.11.2018, instanța de judecată a admis excepția

analiză, sinteză, previziune, strategie și planificare pe termen scurt, mediu și lung, inițiativă și capacitatea de adaptare rapidă”.

Conform aceluși decizii a instanței constituționale, **“Textul legal antereferit normează o anumită metodologie a evaluării. Conformarea la și respectarea acestei metodologii îi incumbă, în exclusivitate, inițiatorului măsurii (...)”**- paragraful nr. 112 al Deciziei.

Așadar, considerăm că invocarea de către Secția pentru procurori a prevederilor art. 69 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, spre a reține neregularitatea procedurii de evaluare realizată de ministrul justiției, este eronată, art. 69 amintit neavând rolul de a întregi, complini prevederile referitoare la metodologia evaluării, cuprinse în Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor - acestea din urmă sunt suficiente prin ele însele în a stabili metodologia evaluării - ci de a reglementa la nivel infraconstituțional instrumente de acțiune pe care le are la dispoziție ministrul justiției în acord cu prevederile art. 132 alin. (1) din Legea fundamentală.

necompetenței teritoriale și a declinat cauza spre competență soluționare în favoarea Curții de Apel București.

În data de 12.12.2018, Curtea de Apel București a admis excepția necompetenței teritoriale, a declinat competența de judecare a cauzei în favoarea Curții de Apel Alba - Iulia și a constatat existența unui conflict negativ de competență, pentru a cărui soluționare a sesizat Înalta Curte de Casație și Justiție - Secția de contencios administrativ și fiscal, pentru pronunțarea regulatorului de competență. Totodată, Curtea de Apel București a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a art.10 alin.(3) din Legea contenciosului administrativ nr.554/2004, în măsura în care aceste texte normative se interpretează ca persoana fizică ce ocupă o funcție sau o demnitate publică nu poate fi titulara unei acțiuni în contencios administrativ întemeiate pe art.1 și 8, respectiv pe art.10 alin.(3), teza I din Legea contenciosului administrativ nr.554/2004.

Prin Hotărârea nr. 358/2019 din 30.01.2019, Înalta Curte de Casație și Justiție a stabilit competența de soluționare a cauzei în favoarea Curții de Apel Alba Iulia – Secția contencios administrativ fiscal.⁴

Cauza a fost reînregistrată pe rolul Curții de Apel Alba - Iulia, sub nr. 580/57/2018*, cu termen de soluționare 2.04.2019.

Cu privire la propunerea de revocare formulată de ministrul justiției, Președintele României nu a emis, până la momentul formulării prezentei sesizări, niciun act, declarând însă public că propunerea de revocare din funcție transmisă de ministrului justiției este **“complet neadecvată”** și că, întrucât procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a inițiat un demers judiciar **“până când judecătorii nu vor da un verdict final nu am de gând să fac nimic în această chestiune”**

⁴ Conform art. 14 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, “În cazuri bine justificate și pentru prevenirea unei pagube iminente, după sesizarea, în condițiile art. 7, a autorității publice care a emis actul sau a autorității ierarhic superioare, persoana vătămată poate să ceară instanței competente să dispună suspendarea executării actului administrativ unilateral până la pronunțarea instanței de fond. În cazul în care persoana vătămată nu introduce acțiunea în anularea actului în termen de 60 de zile, suspendarea încetează de drept și fără nicio formalitate.”

Împrejurările pe care reclamantul le-a adus în atenția instanței pentru demonstrarea incidenței cazului bine justificat privesc pretense încălcări ale legii referitoare la:

1. Asigurarea dreptului la apărare;
2. Stabilitatea și independența procurorilor;
3. Colaborarea loială între instituții.

În acest sens, sunt de subliniat următoarele luări de poziție ori declarații ale Președintelui României:

• “Președintele României, domnul Klaus Iohannis, a primit și va analiza Raportul privind activitatea managerială de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, cu propunerea de revocare din funcție a domnului Augustin Lazăr.”

Președintele Klaus Iohannis apreciază activitatea Procurorului General și consideră că cererea ministrului Justiției este complet neadecvată și de natură să genereze neîncredere în sistem și îngrijorare în rândul partenerilor noștri europeni. Modul în care ministrul a prezentat public raportul este unul tendențios și denotă intenția acestuia de a subordona politic procurorii.

Se încearcă, din nou, acreditarea ideii că procurorii sunt dușmanii societății. Or, în reprezentarea intereselor generale ale societății și în apărarea ordinii de drept, procurorii au un rol esențial, consacrat expres prin Legea fundamentală. Fac un apel la magistrați să nu își piardă încrederea în capacitatea societății românești de a rezista acestui nou asalt asupra statului de drept.

Demersul ministrului Justiției de revocare a Procurorului General întărește convingerea Președintelui României că domnul Tudorel Toader trebuie să plece de urgență din fruntea ministerului pe care îl conduce. Statul român are obligația de a proteja ordinea de drept, libertățile și drepturile cetățenilor săi, iar acest lucru nu poate fi îndeplinit fără un Minister Public independent și eficient”⁵ - Comunicat de presă din 25 octombrie 2018.

• “Suntem în situația în care, momentan, s-a început un demers judiciar. Pot să vă spun de pe acum ca să nu fie speculații - până când judecătorii nu vor da un verdict final nu am de gând să fac nimic în această chestiune. Despre speta revocării am mai vorbit. Procurorul general Lazăr a făcut și face o treabă bună. Mi se pare total greșită solicitarea de revocare, greșită din punct de vedere politic, iar din punct de vedere legal voi scrie ceva când va fi situația de așa natură.” - Declarație a Președintelui României din 6 noiembrie 2018.⁶

⁵ Sursa: <http://www.presidency.ro/ro/media/comunicate-de-presa/raportul-privind-activitatea-manageriala-de-la-parchetul-de-pe-langa-inalta-curte-de-casatie-si-justitie>

⁶ Sursa: <https://www.mediafax.ro/social/iohannis-il-infrunta-pe-ministrul-justitiei-si-anunta-ca-nu-va-da-un-raspuns-imediat-la-cererea-de-revocare-a-lui-augustin-lazar-replica-ironica-a-lui-tudorel-toader-17608921>

• „Aici pot să vă răspund foarte simplu: domnul ministru, probabil ne-a vădând altă treabă mai bună de făcut, ne-a mai trimis încă o dată documentele pe care le trimisese pentru revocare. În această etapă, pot să vă răspund foarte simplu: nu voi revoca pe Procurorul General Augustin Lazăr.

(...)

Astea (motivele – subl. ns.) le-am mai explicat, dar îmi face plăcere să vă mai spun încă o dată. Procurorul General Lazăr face o treabă foarte bună acolo. Sunt multumit de activitatea domniei sale, iar evaluarea, sau așa zisa evaluare, pe care a prezentat-o ministrul justiției nu satisface rigorile legii.” - Declarație a Președintelui României din 4 ianuarie 2019.⁷

Analiza cuprinsă în Raportul ministrului justiției a fost structurată pe 20 de puncte, după cum urmează:

1. Probleme grave de comportament, comunicare publică, lipsa sumării responsabilității plasarea deasupra legii prin afirmarea și susținerea publică a lipsei temeiului legal pentru evaluarea procurorului șef DNA; avansarea în comunicarea publică a ideii de conflict între ministrul justiției și procurori, de natură să îngreuneze/împiedice evaluarea procurorului șef DNA (și implicit propria evaluare).
2. Probleme de legalitate a numirii în funcția de procuror general a domnului Augustin LAZĂR.
3. Probleme grave de management: caracterul imputabil al tuturor faptelor reținute în sarcina procurorului șef DNA, în raport de care procurorul general nu a luat nicio măsură.
4. Lipsa organizării eficiente și a asumării responsabilității: ignorarea situațiilor de criză; încercarea de minimizare a deficiențelor printr-un discurs public care a încercat acreditarea unei alte situații decât cea reală; lipsa oricăror măsuri manageriale pentru rezolvarea acestor situații și plasarea oricăror încercări de a atrage atenția asupra problemelor din sistem în sfera politicului și a agresiunii din partea altor instituții/autorități publice.
5. Problema modificării raportului Inspecției Judiciare referitor la controlul managerial la nivelul Direcției Naționale Anticorupție. Exces de putere constatat de instanța de judecată.
6. Probleme grave în sfera comunicării publice: discurs emanente politic, cu acuzații fără precedent la adresa autorităților statului, deopotrivă din sfera autorităților legislative și executive;

⁷ Sursa : <http://www.presidency.ro/ro/media/declaratii-de-presa/declaratii-de-presa>

false probleme create chiar de procurorul general și apoi combătute public cu vehemență; atitudine conflictuală.

7. Comportament și probleme grave de comunicare publică: practicarea și încurajarea unor comportamente contrare obligațiilor constituționale și legale, mesaje publice cu încălcarea obligațiilor de rezervă impuse magistraților.

8. Abdicarea de la alte garanții constituționale precum respectarea prezumției de nevinovăție și a demnității umane.

9. Contestarea deciziilor Curții Constituționale, în sensul încurajării nerespectării lor de către procurori.

10. Neîndeplinirea obiectivelor asumate de domnul Augustin LAZĂR prin Proiectul de management care a stat la baza numirii în funcție. Utilizarea pe scară largă a delegărilor pe funcții de conducere.

11. Neîndeplinirea obiectivelor asumate de domnul Augustin LAZĂR prin Proiectul de management care a stat la baza numirii în funcție. Scăderea operativității în activitatea Ministerului Public.

12. Neîndeplinirea obligațiilor legale în vederea realizării politicii penale.

13. Critici cu price preț și în orice împrejurare ale autorității legiuitoare. Contestarea legilor de modificare a legilor justiției, ulterior controlului de constituționalitate a priori exercitat de Curtea Constituțională.

14. Critica hotărârilor judecătorești și a judecătorilor.

15. “Dubla măsură”, tergiversarea procedurilor legale.

16. Desfășurarea anchetei având ca obiect modalitatea de intervenție a jandarmilor în timpul protestelor care au avut loc în data de 10 august 2018.

17. Acreditarea unui alt statut constituțional al Ministerului Public și al procurorilor.

18. Încălcarea legii prin semnarea unor Protocoale prin care se interferează atât în activitatea Parlamentului cât și a instanței de judecată; crearea premiselor unei justiții “secrete” incompatibile cu dreptul la un proces echitabil și principiile statului de drept.

19. Ascunderea adevărului legat de Protocoale în mesajele publice, încercarea de a deturna atenția publică de la subiectul Protocoalelor prin acreditarea aceleiași idei de conflict cu alte autorități publice, respectiv cu ministrul justiției.

20. Comunicarea publică nesinceră cu privire la acte de importanță covârșitoare pentru modul în care la nivelul Ministerului Public sunt respectate drepturile fundamentale. Comportament care încalcă deontologia profesională.

3. Admisibilitatea cererii

Problematica în cauză poartă asupra **refuzului Președintelui României de a da curs propunerii ministrului justiției de revocare a procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție**, formulată de către acesta din urmă în temeiul rolului constituțional pe care îl are cu privire la activitatea procurorilor.

Pentru aceste motive, **cererea este admisibilă**, încadrându-se în definițiile date de Curtea Constituțională în jurisprudența citată noțiunii de *”conflict juridic de natură constituțională”*.

II. CU PRIVIRE LA FONDUL CERERII

1. Dispozițiile relevante, la nivel constituțional și legal.

În conformitate cu art. 132 alin. (1) din Constituție, *„Procurorii își desfășoară activitatea potrivit principiului legalității, al imparțialității și al controlului ierarhic, sub autoritatea ministrului justiției.”*

Potrivit art. 134 alin. (1) din Constituție, *„Consiliul Superior al Magistraturii propune Președintelui României numirea în funcție a judecătorilor și a procurorilor, cu excepția celor stagiari, în condițiile legii.”*

În conformitate cu dispozițiile art. 94 lit. c) din Constituție:

“Președintele României îndeplinește și următoarele atribuții: (...) c) numește în funcții publice, în condițiile prezăcute de lege;”.

Temeiul legal al procedurii de revocare a procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție este reprezentat de dispozițiile art. 54 alin. (4) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, având următoare redactare:

“(4) Revocarea procurorilor din funcțiile de conducere prevăzute la alin. (1) se face de către Președintele României, la propunerea ministrului justiției, care se poate sesiza din oficiu, la cererea adunării generale sau, după caz, a procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție ori a procurorului general al Direcției Naționale Anticorupție ori Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, cu avizul Secției pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii, pentru motivele prevăzute la art. 51 alin. (2), care se aplică în mod corespunzător.”

2. Competența Președintelui României

În procedura de revocare din funcție a procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, rolul central aparține ministrului justiției, concluzie fundamentată pe dispozițiile art. 132 alin. (1) din Constituție.

Președintele României nu are recunoscută o putere discreționară în privința procedurii de revocare, acesta având însă atribuția de a verifica regularitatea acesteia, în sensul celor precizate de Curtea Constituțională în jurisprudența sa, putând-o refuza doar în cazul în care propunerea nu respectă condițiile legii.

3. Competența ministrului justiției

Prin Decizia nr. 658/2018 din 30 mai 2018 asupra cererii de soluționare a conflictului juridic de natură constituțională dintre ministrul justiției, pe de o parte, și Președintele României, pe de altă parte, Curtea Constituțională a reținut că autoritatea ministrului justiției nu este una administrativă, din contră, acesta are plenitudine de competență sub aspectul autorității asupra procurorilor, iar această plenitudine este limitată doar prin dispozițiile constituționale exprese, respectiv cele referitoare la numirea în funcția de procuror și la aplicarea sancțiunilor disciplinare, acestea fiind dispuse de Președintele României, respectiv de Consiliul Superior al Magistraturii.

4. Substanța conflictului juridic de natură constituțională

Atât în privința numirii, cât și a revocării procurorilor din funcțiile de conducere enumerate la art. 54 alin. (1) din Legea nr. 303/2004, potrivit soluției alese de legiuitorul organic, ținut de limitele constituționale, rolul central îi revine ministrului justiției, sub autoritatea căruia funcționează procurorii constituiți în parchete.

Rolul Președintelui în procedura de revocare din funcție a procurorilor cu funcții de conducere nu este și nici nu poate fi unul politic, iar examinarea pe care o realizează în această privință nu poate fi una de oportunitate, ci exclusiv de legalitate.

În cazul în care ministrul justiției, în exercitarea competențelor sale constituționale și legale, declanșează mecanismul procedural pentru revocarea din funcția de conducere, Președintele României, având recunoscută doar o competență legată în cadrul acestei proceduri, poate opune un refuz motivat de lipsa de regularitate a procedurii, prin raportare la dispozițiile legii, iar în cazul în care condițiile de legalitate a propunerii de revocare sunt întrunite are obligația să emită decretul de revocare din funcție.

Cu referire la înțelesul sintagmei “sub autoritatea ministrului justiției” din conținutul art. 132 alin. (1) din Constituție, prin Decizia nr. 658/2018, instanța constituțională a constatat că *“Noțiunea de autoritate are o semnificație foarte puternică, ea fiind definită drept putere de a da dispoziții sau de a impune cuiu ascultare, însă, în contextul constituțional dat, acesta se referă la o putere de decizie în privința gestionării carierei procurorilor și a modului de realizare a politicii penale generale a statului”*; totodată, Curtea Constituțională a subliniat faptul că activitatea judiciară pe care un procuror o desfășoară în concret, într-o anumită cauză penală nu are însă legătură cu autoritatea ministrului justiției.

În mod corelativ *“puterea de decizie a ministrului justiției, subsumată autorității exercitate, a fost eliminată, astfel cum s-a arătat, în privința numirii în funcție și a constatării și aplicării sancțiunilor disciplinare, și pentru a nu fi/deveni arbitrară, poate fi supusă condițiilor legii în privința celorlalte elemente ale carierei procurorului. În privința acestor din urmă situații, Curtea subliniază că textele Constituției nu elimină autoritatea ministrului justiției, ci permit supunerea exercitării acesteia unor condiții legale. Așadar, autoritatea ministrului justiției poate fi supusă, sub aspectul revocării procurorilor din funcții de conducere, unor condiții legale, pentru ca ea în sine să nu se manifeste în mod nemărginit, arbitrar, exclusiv la libera sa apreciere.”*

Analizând stabilirea și delimitarea atribuțiilor/competențelor constituționale între două autorități publice de natură constituțională, în procedura de revocare a procurorilor din funcțiile de conducere prevăzute la art.54 alin.(1) din Legea nr.303/2004, Curtea Constituțională a reținut că *“textul constituțional al art. 132 alin. (1), astfel cum s-a arătat, este unul cu caracter special, care stabilește competența ministrului justiției în privința activității procurorilor, astfel încât, în măsura în care legiuitorul organic a optat ca actul de numire în funcție să fie emis de Președinte, în temeiul prevederilor art. 94 lit. c) din Constituție, acestuia din urmă nu i se poate recunoaște o putere discreționară, ci o putere de verificare a regularității procedurii.(...) Exemplificativ, Curtea reține că o putere discreționară a Președintelui României există în privința atribuțiilor de acordare/conferire prevăzute de art. 94 lit. a), b) și d) din Constituție, putere care, de asemenea, trebuie exercitată în condițiile legii, în timp ce în privința literei c), care stabilește că numirile în funcții publice se realizează “în condițiile legii”, **Președintele României verifică doar regularitatea procedurii**, neavând, așadar, în temeiul acestui text constituțional, nicio putere discreționară. De aceea, atribuția Președintelui României, în cazul revocării/eliberării din funcție dispusă în temeiul art. 94 lit. c) din Constituție, **se subsumează numai unor condiții de regularitate strict stabilite de lege**, și nu unei puteri discreționare proprii de apreciere.”*

Astfel cum a reținut Curtea Constituțională în considerentul cuprins la paragraful 102 al aceleiași decizii, *“Dacă în cazul numirii în funcția de conducere ministrul justiției deține o marjă largă de apreciere, iar Președintele României una limitată, în cazul revocării, ministrul justiției are o marjă de apreciere minimă, din moment ce limitările impuse de lege sunt extrem de stricte, și, în aceste condiții, Președintele României îi poate opune numai dreptul său de a verifica legalitatea propunerii, doar în cazul în care propunerea nu respectă condițiile legii, caz în care procedura încetează. Desigur, niciun text constituțional nu se opune ca între cele două autorități publice să existe consultări în temeiul art. 1 alin. (5) și art. 80 alin. (2) teza a doua din Constituție, însă, având în vedere că întreaga procedură se desfășoară în condițiile în care competența discreționară/marja de apreciere a ministrului justiției - ministru care joacă un rol central în cadrul procedurii - este minimă, competența discreționară/marja de apreciere a Președintelui nu poate fi recunoscută în niciun fel.”*

Așa fiind, formularea propunerii de revocare din funcție a procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție este expresia rolului constituțional al ministrului justiției cu privire la activitatea procurorilor, iar refuzul Președintelui României de a da curs acestei propuneri, refuz care nu este întemeiat pe argumente de neregularitate a procedurii, ci, dimpotrivă, pe argumente și ipoteze conjuncturale ori de apreciere personală, depășește cadrul constituțional, Președintele arogându-și o competență constituțională care nu îi este recunoscută de prevederile Legii fundamentale, încălcând astfel rolul constituțional al ministrului justiției în procedura de revocare prin blocarea procedurii de revocare.

Practic, Președintele României și-a asumat, *din nou*, rolul de decident, refuzând să dea curs, din considerente de oportunitate, cererii de revocare a procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

Prin conduita sa, Președintele României a înlăturat orice colaborare loială între autoritățile publice, comunicând public un refuz de a da curs propunerii de revocare, motivat de considerente care excedează aspectelor de legalitate a acesteia, împrejurare care împiedică finalizarea procedurii de revocare din funcție a procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

Rezultă, deci, că Președintele României, prin conduita adoptată, s-a plasat deasupra autorității ministrului justiției, ceea ce constituie o încălcare art. 132 alin. (1) din Constituție.

Semnificativ în această privință este și comunicatul de presă din data de 25 octombrie 2018, care consfințește în scris opinia Președintelui României asupra propunerii de revocare din funcție a procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Președintele comunicând că "*(...) a primit și va analiza Raportul privind activitatea managerială de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, cu propunerea de revocare din funcție a domnului Augustin Lazăr. Președintele Klaus Iohannis apreciază activitatea Procurorului General și consideră că cererea ministrului Justiției este complet neadecvată și de natură să genereze neîncredere în sistem și îngrijorare în rândul partenerilor noștri europeni. Modul în care ministrul a prezentat public raportul este unul tendențios și denotă intenția acestuia de a subordona politic procurorii.*"

Rezultă că decizia Președintelui de a nu da curs propunerii de revocare era luată anterior analizării legalității acesteia, așadar înainte și independent de orice examen de legalitate/regularitate.

Prin Decizia nr. 358/2018, instanța constituțională a stabilit atât întinderea atribuțiilor și competențelor constituționale ale ministrului justiției și Președintelui României în legătură lato sensu cu activitatea Ministerului Public, cât și limitele acestora.

Or, având în vedere cele statuate de Curtea Constituțională la paragraful 72 din decizia anterioară, reiese că raportul stabilit între ministrul justiției și Președintele României prin transmiterea propunerii de revocare a procurorului general este **de drept constituțional pur**, care nu poate fi supus decât cenzurii Curții Constituționale, din perspectiva atribuțiilor celor două autorități implicate:

*„72. Din cele de mai sus rezultă că, într-o primă fază, între ministrul justiției și Președintele României se stabilesc raporturi de drept constituțional, iar actul emis de Președintele României sau refuzul emiterii acestuia dă naștere unui raport de drept administrativ **numai în limitele verificării legalității desfășurării procedurii de revocare din funcția de conducere**. De aceea, în prima fază, este angajată competența Curții Constituționale, iar, în cea de-a doua, cea a instanței de contencios administrativ.”*

*“Problema de drept cu care Curtea Constituțională a fost sesizată este aceea de a determina întinderea și conținutul sintagmei "sub autoritatea ministrului justiției" din cuprinsul art. 132 alin. (1) din Constituție, prin raportare la art. 94 lit. c) din Constituție, aspect care se subsumează unui raport de drept constituțional pur. În funcție de interpretarea dată de către Curtea acestei sintagme, se obiectivizează și întinderea competenței ministrului justiției, respectiv a Președintelui României. Prin urmare, cele două autorități vor aplica decizia Curții Constituționale, iar controlul aplicării și respectării deciziei de către acestea nu va reveni instanței de contencios administrativ, ci tot celei constituționale. Astfel, **instanța de contencios administrativ va reține numai competența de control stricto sensu a legalității decretului/refuzului emiterii acestuia, respectiv: emitent, temei de drept, existența propunerii ministrului justiției de revocare a procurorului din funcția de conducere și a comunicării acesteia în vederea emiterii avizului de către Consiliul Superior al Magistraturii - Secția***

pentru procurori, semnătura și, după caz, publicarea în Monitorul Oficial al României, în timp ce instanța constituțională are competența de a soluționa conflictele de competență dintre cele două autorități rezultate ca urmare a unor interpretări diferite date de către acestea a textelor constituționale incidente, precum în cazul de față.

Întrucât atribuția Președintelui României, în cazul revocării/eliberării din funcție dispuse în temeiul art. 94 lit. c) din Constituție, **se subsumează numai unor condiții de regularitate strict stabilite de lege**, și nu unei puteri discreționare proprii de apreciere, iar **condițiile de regularitate anume prevăzute de art. 54 alin. (4) din Legea nr. 303/2004 privesc exclusiv aspecte referitoare la emitent, temeiul de drept** [în acest sens, art. 54 alin. (4) raportat la art. 51 alin. (2) din Legea nr. 303/2004 stabilește trei ipoteze distincte de revocare din funcție⁸], **existența propunerii ministrului justiției și a comunicării acesteia la Consiliul Superior al Magistraturii - Secția pentru procurori în vederea emiterii avizului consultativ**, rezultă faptul că **refuzul Președintelui României de a da curs procedurii de revocare, motivat inclusiv de existența unui demers juridic pendinte inițiat de procurorul general, constituie un argument care excedează aspectelor de regularitate a procedurii de revocare.**

Relevant, sub acest aspect, este și considerenul instanței constituționale din cadrul paragrafului 70 al Deciziei nr. 358/2018, unde se subliniază că, “chiar dacă actul rezultat din consumarea raportului juridic de drept constituțional este unul de drept administrativ **nu înseamnă că poate fi angajată competența instanței de contencios administrativ pentru verificarea desfășurării raportului juridic antereferit**”.

În egală măsură, apreciem că nu pot fi invocate de către Președinte, în scopul blocării procedurii de revocare inițiate de ministrul justiției, aspecte care privesc derularea unor demersuri judiciare exterioare desfășurării raportului juridic stabilit între ministrul justiției și Președintele României în legătură cu exercitarea puterii publice, respectiv a atribuțiilor și competențelor conferite de art. 94 lit. c) și art. 132 alin. (1) din Constituție.

⁸ După cum urmează:

- a) în cazul în care nu mai îndeplinesc una dintre condițiile necesare pentru numirea în funcția de conducere;
- b) în cazul exercitării necorespunzătoare a atribuțiilor manageriale privind organizarea eficientă, comportamentul și comunicarea, asumarea responsabilităților și aptitudinile manageriale;
- c) în cazul aplicării uneia dintre sancțiunile disciplinare.

III. CONCLUZII

În considerarea celor expuse, vă rugăm să pronunțați o decizie prin care:

1. să constatați existența unui conflict juridic de natură constituțională între ministrul justiției, pe de o parte, și Președintele României, pe de altă parte;
2. să constatați faptul că respectivul conflict a fost generat de refuzul Președintelui de a da curs solicitării ministrului justiției de revocare din funcție a procurorului general al Parchetului pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție;
3. să soluționați conflictul juridic de natură constituțională, statuând conduita de urmat, în sensul că Președintele României are obligația să emită decretul de revocare din funcție a procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

Vasilica-Viorica DĂNCILĂ

Prim-Ministru